

Ülkemizde Artan KIRIM – KONGO KANAMALI ATEŞİ HASTALIĞI

Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Uzmanı Prof. Dr. Ahmet Saltık, yaz aylarının gelmesiyle birlikte Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) hastalığından ölümlerin artmasına dikkat çekerek, “Çevrenin giderek kirlenmesinden dolayı bu çevresel hastalıklarla karşı karşıyayız. 2 yıl içinde birçok hastalıkla karşılaştık. Yeni hastalıkların da ardı arkası kesilmeyecek” dedi.

[İLEYDA ÖZMEN](#), [AZE HABER AJANSI](#), 28.07.2022

ANKARA- Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Uzmanı Prof. Dr. Ahmet Saltık, yaz aylarının gelmesiyle birlikte Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) hastalığından ölümlerin artmasına dikkat çekerek, “**Çevrenin giderek kirlenmesinden dolayı bu çevresel hastalıklarla karşı karşıyayız. 2 yıl içinde birçok hastalıkla karşılaştık. Yeni hastalıkların da ardı arkası kesilmeyecek**” dedi.

KKKA hastalığı nedeniyle bu ay başından bu yana başta Tokat, Bingöl ve Sivas üzere birçok ilde çok sayıda kişi yaşamını yitirdi. Halk Sağlığı Uzmanı Prof. Dr. Ahmet Saltık, bu hastalığın ara konakçısı **keneler** konusunda **GAZETE DURUM**'a çarpıcı açıklamalar yaptı. Saltık'ın iletileri şöyle:

KKKA hastalığının ölüm oranı çok yüksek: KKKA hastalığı **COVID-19** gibi değil. Ölüm oranı çok yüksek. Bu oran %30'lara varıyor. Hatta %50'lere çıktığı yazında (literatürde) kayıtlı. Yarı yarıya öldürücülük son derece yüksek. Bu yüzden kişinin **korunması çok önemli**.

KKKA hastalığında ilk temel bulguyu hastalığın adından anlıyoruz. Bu virüs hastalığında deri altında küçük toplu iğne başı boyutunda ve büyüeyebilen yaygın kanamalar oluşuyor. COVID-19 gibi zoonotik bir hastalık, yani hayvanlardan insana geçiyor.

Çevrenin giderek kirlenmesinden dolayı bu çevresel hastalıklarla karşı karşıyayız. 2 yıl içinde birçok hastalıkla karşılaştık. Yeni hastalıkların da ardı arkası kesilmeyecek.

Maymun çiçeğini de buna eklemek isterim.

- Yakın zamanda DSÖ maymun çiçeği hastalığı için **küresel alarm** uyarısı da yaptı.

En genel anlamda insanoğlu çevreyi kirlenmeyen, koruyan, bozmayan, dağıtmayan, ona saygılı bir tutum izlemek zorunda. Bu yapılmadığı takdirde bu hastalıkları göreceğiz ve daha ağırlarıyla karşılaşacağız.

KKKA Temmuz ayında tepe yapıyor: KKKA 2002 yılında ortaya çıktı. Genellikle yaz aylarında KKKA hastalığıyla uğraşyoruz. Bu hastalık daha çok Temmuz ayında tepe yapıyor. Ağustos ayıyla birlikte hava soğudukça azalışa geçiyor.

Ağır bir tablo görüyoruz: Belirtilerinde birden ateşle birlikte şiddetli baş ağrısı görülüyor. Hastalarda aşırı halsizlik ve yorgunluk gözlemliyoruz. Belirtiler eklem, kas, karın ağrıları, bulantı, kusma biçiminde sürüyor. Bu bulgular kenelerce ısırıldıktan 3 ile 9 gün sonra başlıyor. Daha sonra deri altında kanamalar başlıyor. Burunda, ağızda diş eti kanamaları ve akciğer içinde kanamalar başlıyor. Kan tükürme, kanlı kusma ve dışkının kömür gibi siyah olması başlıyor. Kadınlarda beklenmedik vajinal kanamalar da belirtiler arasında görülüyor. İç organ kanamaları da başlıyor çünkü bu virüsle birlikte vücudun pıhtılaşma mekanizması bozuluyor. Böylesine ağır bir tablo görüyoruz.

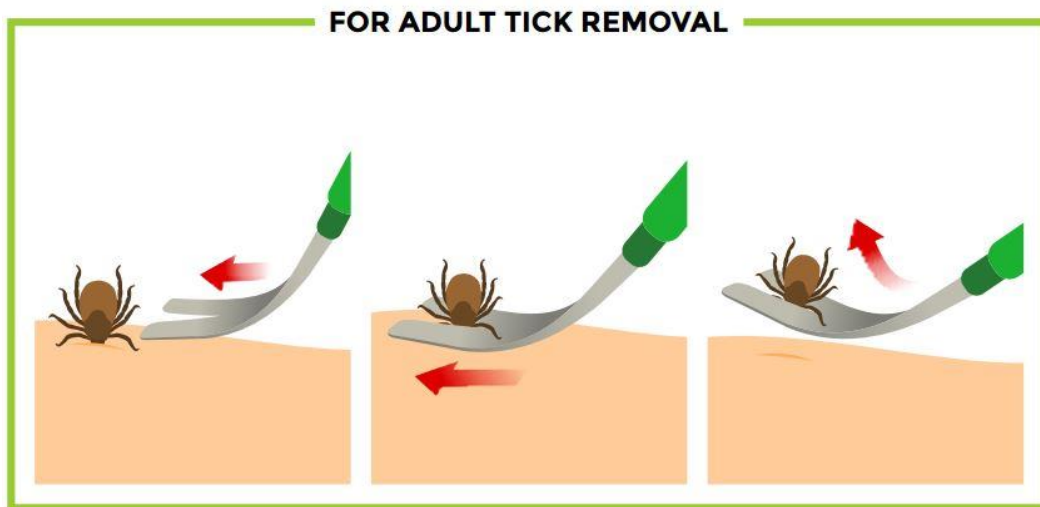
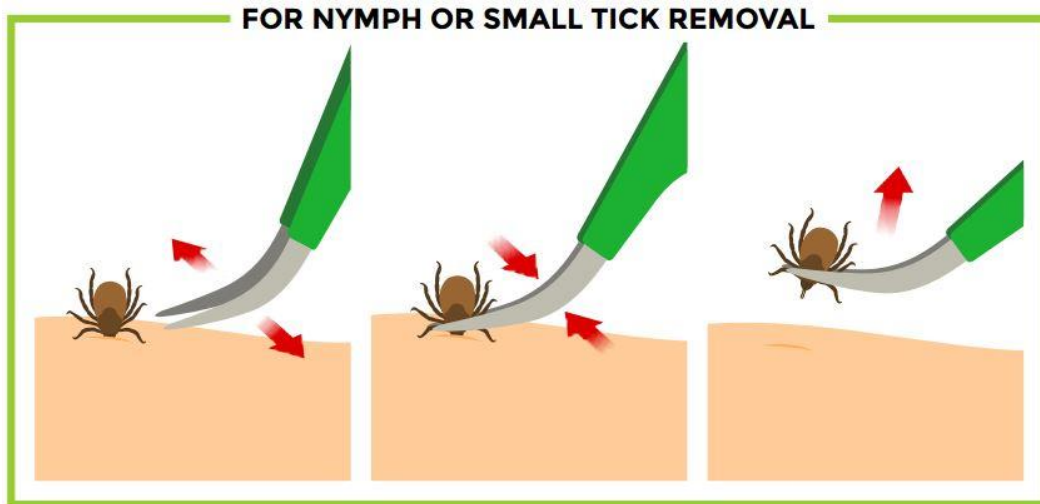
En riskli ilimiz Tokat: Hastalık, Afrika'nın ortasından başlayıp kuzeyine dek batısı dışında, orta Ekvator çizgisinin altı ve yukarı doğru kuzey ve Afrika'nın doğusu, Arap yarımadasının ve Türkiye'nin tümü, Irak, Suriye, Kırım yarımadası, Pakistan, Çin'e dek uzanıyor. Türkiye'de en riskli ilimiz Tokat. 2004 tarihli veriler var elimizde. Bugünkü verileri bilmiyoruz ama o zaman en çok hasta Tokat'ta görülmüştü. 249 hastanın 101'i Tokat'taydı. Yozgat, Sivas yoğun görülen iller oluyor.

Hayvanlarda düzenli kene muayenesi yapılmalı: Hayvanlarda düzenli kene muayenesi yapılmalı. Gerekli ilaçlamalarla hayvanların kenelerden arındırılması gerekiyor.

Bedeni gözlemek gerekiyor: Kene, deriyi ısırırken salgıladığı kimyasal madde ilk olarak o bölgede duyu yitirilmesine neden olur. Dolayısıyla kene ısırıldığında duymazsınız. Acıtmaz, duyumsamazsınız (hissetmesiniz). Bu yüzden açık alanlarda, kırsal kesimlerde bulunduktan sonra **kene ısırığı var mı** diye tüm bedeni, biri yardımıyla gözlemek gerekiyor.

Paçalarınızı çorabın içine koyun: Kenenin çok olduğu riskli yerlerde uzun kollu giymeli, paçalarınızı çorabınızın içine koymalısınız. Bu alanlarda gerekmiyorsa uzun süre kalmamalısınız.

Keneyi tutup koparmayın: En büyük hata keneyi tutup kopartmak oluyor. Keneyi tutup koparmayın. Bu çok tehlikeli. Ölüm oranını artırır. Üzerine kolonya dökmek, sigara dumanı gezdirmek, sigara ateşi basmak da doğru değil. Çünkü refleksle kene bedenindeki tüm virüsü insan bedenine boşaltmış oluyorsunuz.

Çivi çıkarır gibi çıkarılmalı: Bir cımbızla, kenenin deriye giren ağız bölümünün de olabildiğince altından tutularak, bir çivi çıkarırcasına sağa sola hareket ettirerek çıkartmak gerekiyor. Bu gibi durumlarda en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalı.

Koruyucu giysiler giyilmeli: Hayvancılıkla uğraşanlar, çobanlar, çiftçiler, kesim evlerinde (mezbaha) çalışanların özel koruyucu giysiler giymesi gerekiyor. Riskli bir ortamda bulunulduysa 2 hafta dikkat etmek gerekiyor. Sağaltımda (tedavide) antiviral antibiyotikler (Ribavirin) kullanıyoruz. Özgün bir sağaltım elimizde bulunmuyor. Dolayısıyla kenelerin yaşayabileceği ortamda tüm beden incelenmeli. Bedene yapışmamış keneler çevrede toplanıp öldürülmeli ve gömülmeli.

Biyolojik savaş yararlı olabilir: Samsun'da yetiştirilen 340 bin sülünün KKKA hastalığına neden olan keneleri yok etmek için Türkiye'nin çeşitli illerinde doğaya bırakılacak olması *biyolojik savaş* dediğimiz bir yöntem. Keneleri avlayarak yaşayan hayvanlarla böyle bir yol izlenmesi yararlı olur diye umuyoruz. Çünkü yaygın otlak alanlarını, su kıyılarını.. kene taşıyabilir diye ilaçlama olanağımız yok. Bu yöntem riskli ve çevreyi kimyasal açıdan kirletici olur. Belki kenenin çok olduğu sınırlı bölgelerde kimyasal ilaçlama yapılabilir.